

Introducere

Epistola lui Pavel către Galateni aduce în atenția cititorului o problemă veche, pe cât de dezbătută de-a lungul istoriei, pe atât de actuală și astăzi: obținerea neprihănită prin fapte. Pe vremea bisericii primare, când nu puțini erau creștinii iudei, tăierea împrejur era văzută ca o condiție sine qua non a îndreptării (neprihănită). Căci, începând cu Avraam, semnul acesta fizic pare să fi fost determinant pentru statutul celui care îl poartă și pentru accesul său la Împărăția lui Dumnezeu. Putem afirma că scrierea acestei epistole de către Pavel a fost determinată de necesitatea de a răspunde acestei pretenții (că tăierea împrejur este necesară pentru obținerea neprihănită), venite din partea iudaizatorilor creștini. Scopul epistolei este acela de a-i aduce pe galateni înapoi la dreptarul învățaturii sănătoase. Pentru aceasta, Pavel se vede nevoit să atingă trei probleme: cea legată de autoritatea sa apostolică (capitolele 1 și 2), cea legată de esența evangheliei (capitolele 3 și 4), și cea legată de sfințenia celor care au primit și au acceptat evanghelia autentică (capitolele 5 și 6). În cele ce urmează, le vom aborda pe rând, integrându-le într-un material rezumativ al epistolei.

Autoritatea apostolică

Autoritatea apostolică este legitimată de Isus Hristos și este dovedită prin aceea că Evanghelia propovăduită de către apostoli este, în mod necesar, o Evanghelie curată, autentică.

Capitolul 1 – Evanghelia pe care o propovăduiește Pavel nu vine de la un om, ci „*prin descoperirea lui Isus Hristos*”. Cum dovedește apostolul lucrul acesta? După ce Isus Hristos i s-a arătat pe drumul spre Damasc, când, de altfel, a și primit mandatul apostolic, Pavel nu s-a suit la Ierusalim, ca să-i întrebe pe ceilalți apostoli despre învățătura primită de la Isus Hristos, ci a luat drumul Arabiei, unde a rămas trei ani. Abia după trei ani a revenit la Ierusalim, spre a-l întâlni pe Petru, dar nu a rămas acolo decât 15 zile, și nu a mai întâlnit pe altcineva decât pe Iacov. Cu alte cuvinte, în aceste 15 zile nu avea cum să învețe ceea ce știa. După aceea, s-a dus în ținuturile Siriei și Ciliciei.

Capitolul 2 – După 14 ani, Pavel a revenit la Ierusalim împreună cu Barnaba, și a adus cu sine un ucenic, și anume pe Tit. De data aceasta, el s-a adresat apostolilor din biserica lui Hristos, spre a-și evalua Evanghelia, astfel încât să nu alerge sau să fi alergat în zadar. Se pare că s-a întâlnit și cu grupul iudaizatorilor, grup care l-a ținut sub observație, spre a-l acuza că, atât el, cât și Tit, nu țin Legea mozaică. Dar apostolii lui Hristos au încuviințat ca Tit să nu se taie împrejur și, în cele din urmă, i-au acordat lui Pavel „*mâna dreaptă de însoțire*”, ca să meargă să propovăduiască la neamuri, în timp ce ei, apostolii (Iacov, Chifa și Ioan) s-au dus să propovăduiască celor tăiați împrejur. S-a întâmplat însă un lucru, anume că Petru s-a arătat fățarnic și, în timp ce lua masa cu creștinii dintre neamuri, s-a dat la o parte atunci când au intrat iudaizatorii. A făcut lucrul acesta nu din convingere, ci din teamă, exact așa cum s-a

întâmpilat înainte de crucificarea lui Hristos. Întrucât Evanghelia nu vine de la oameni, ci de la Dumnezeu, ea trebuie păstrată intactă. Iar apostolul, prin funcția lui, este chemat, pe de o parte, să o propovăduiască, dar și, pe de altă parte, să o apere cu prețul vieții. Prin urmare, Pavel nu se dă înapoi de la a-l muștra pe Petru, chit că acesta era o persoană reprezentativă pentru comunitatea creștină din Ierusalim.

Evanghelia autentică

Evanghelia curată afirmă că doar jertfa pe cruce a lui Isus Hristos a putut face posibilă îndreptățirea (sau neprihănirea) noastră. Orice alt lucru adăugat acestei jertfe, inclusiv tăierea împrejur, afectează Evanghelia adevărată, transformând-o într-o falsă evanghelie.

Capitolul 3 – Pavel le reproșează galatenilor nechibzuința, fiindcă, spune el, numai dacă ești vrăjit de cineva poți renunța la Isus Hristos, pe care l-ai văzut răstignit. După ce ai primit Duhul Sfânt, atunci când ai fost născut din nou, doar o vrajă te mai poate readuce înapoi, la convingerea că mântuirea vine prin disciplinarea voluntară a firii tale pământești. Apostolul le vorbește galatenilor despre promisiunea făcută lui Avraam cu privire la fiul său, Isaac, dar și cu privire la binecuvântarea care va veni peste toate neamurile prin intermediul acestui fiu. Avraam a fost socotit neprihănit pentru simplul fapt că a crezut în acea promisiune, nicidecum pentru că ar fi ascultat de vreo Lege, care, de altfel, nici nu fusese dată. Legea a fost dată în vremea lui Moise. Cel care nu o respecta era blestemat, după cum scrie în Deuteronom 27:26. Or, cei ce se bazează pe respectarea Legii, sau, în alte cuvinte, cei care cred că vor fi îndreptățiți fiindcă sunt capabili să respecte Legea, se află sub blestemul ei, fiindcă, oricât ar fi ei de buni, nu reușesc să o respecte. Totuși, Hristos ne-a răscumpărat de sub blestemul Legii, făcându-se blestem pentru noi. Dovada constă în aceea că a fost atârnat pe lemn. Hristos a făcut lucrul acesta pentru ca binecuvântarea vestită lui Avraam să vină peste toate neamurile. Cu alte cuvinte, după ce Hristos s-a făcut blestem pentru noi, după ce ne-a scos de sub blestemul Legii, El ne-a asigurat și binecuvântarea, datorită credinței noastre în lucrarea lui mântuitoare.

În partea a doua a capitolului 3, Pavel reia argumentul abordând valoarea testamentului, rolul Legii și importanța credinței. Dacă un om lasă un testament, acesta nu poate fi desființat după moartea lui. Dumnezeu i-a făcut lui Avraam un astfel de testament, pe care l-a întărit și anume că binecuvântarea, înțeleasă ca moștenire testamentară, se va revărsa peste toate neamurile prin urmașii lui, apogeul fiind, desigur, Isus Hristos. Chiar dacă, ulterior, odată cu Moise, Dumnezeu a făcut cunoscut poporului său Legea, condiționând neprihănirea de respectarea ei, el nu a renunțat la acel testament. Binecuvântarea înscrisă în testament îl privea pe Hristos, Fiul Său, întrucât avea să vină numai prin El. Dar atunci, se pune întrebarea: pentru ce a mai fost dată Legea? Ei bine, rolul Legii este acela de a învinovăți, de a arăta călcătorului de Lege că este în afara voii lui Dumnezeu, de a-l face pe păcătos să caute cu sete soluția, care este doar în Isus Hristos și în lucrarea Lui. Or, în Hristos noi suntem socotiți neprihăniți prin credință, nu prin felul în care ne chinuim să respectăm Legea. Căci, dacă am fi socotiți ceva prin felul în care respectăm Legea,

atunci în nici un caz nu am fi moștenitorii lui Avraam, fii de Dumnezeu, ci doar robii fără speranță ai păcatului.

Capitolul 4 – Pavel continuă se detalieze contrastul dintre fii și robi. Înainte de venirea lui Hristos, oamenii erau ca niște copii. Legea le era ca un pedagog aspru, care le arăta că nu sunt capabili decât să facă răul și îi amenința cu pedeapsa. Chiar dacă erau moștenitori de drept ai testamentului lui Avraam, ei erau ca niște copii lăsați de părinte sub grija acestui pedagog aspru. Dar când a venit Hristos, s-a întâmplat ce se întâmplă atunci când vin părinții iubitori acasă, după o pauză foarte lungă. Iar acum, zice Pavel, deși v-ați revăzut părinții și ați fost luați în brațe de aceștia, deși ați primit mângâierea lor și ați beneficiat din plin de dragostea lor, deși, iată, ați gustat din statutul de moștenitori ai binecuvântărilor promise lui Avraam, voi, galateni nehibzuiți, sunteți dispuși să vă întoarceți la vechiul pedagog, care a fost concediat, dar care stă cu nuiua la ușă, gata oricând să reintre în viața voastră și să vă controleze. Ați început iar să acordați importanță datinilor voastre, să păziți zile, vremuri și ani. Nu mai sunteți liberi!

Pavel vorbește apoi despre felul surprinzător în care a fost primit de galateni cu ceva vreme în urmă. Unii spun că ar fi contactat o boală gravă, precum malaria, care l-ar fi desfigurat și i-ar fi afectat vederea. Apostolul realizează un contrast între felul în care a fost primit de către galateni, în acea stare, de parcă ar fi fost Isus Hristos, și felul în care galatenii se raportează acum la el, de parcă le-ar fi dușman. Pavel se imaginează ca o mamă care, după ce a pierdut un copil, se chinuie acum să dea naștere altuia. Este și motivul pentru care, folosind o alegorie, aduce în atenție figurile Agarei și a Sarei. Prima era sclava lui Avraam, și este asociată Legământului Legii, care ne ținea robi. A doua era soața lui Avraam, și este asociată Legământului nou testamentar, care ne eliberează și în virtutea căruia suntem fii moștenitori. Dar, așa cum Isaac a fost persecutat de fratele său, Ismael, la fel vor fi persecutați și cei care sunt fii ai lui Dumnezeu de către cei care sunt „fii ai Legii”.

Sfințenia celor care au primit și au acceptat evanghelia autentică

Chiar dacă nu am fost îndreptățiți prin faptele Legii, ci prin jertfa pe cruce a Domnului Isus Hristos, asta nu înseamnă că faptele noastre bune nu sunt importante. Ele ne dovedesc sfințenia. Dar ele nu caută să obțină îndreptățirea, ci sunt rezultatul direct al îndreptățirii, pe care Isus Hristos a câștigat-o pentru noi.

Capitolul 5 – Așadar, spune Pavel, dacă vă întoarceți la Vechiul Legământ, dacă refuzați Evanghelia lui Hristos în favoarea Legii mozaice, atunci va trebui să ascultați de aceasta din urmă. Dacă faceți fie și numai un lucru pe care îl cere ea, cum este tăierea împrejgur, atunci va trebui să faceți tot ceea ce vă spune ea, fiindcă ați recunoscut că sunteți copiii ei și sunteți dispuși să vă supuneți ei întru totul. Când sunteți copii ai Evangheliei lui Hristos, tot ceea ce contează este credința în ceea ce a făcut Hristos pentru voi, o credință care lucrează prin dragoste, care produce fapte bune. Galatenii au început bine, dar s-au împiedicat pe drum de învățătura mincinoasă a falșilor creștini. Această învățătură mincinoasă a contaminat întreaga comunitate, așa cum aluatul contaminează întreaga plămădeală.

În cele ce urmează, Pavel aduce în discuție libertatea creștină. Aceasta nu este o libertate care face pe plac firii pământești sau cărnii. Ea nu este libertatea de a călca Legea. Libertatea creștină are legătură cu umblarea sub călăuzirea Duhului, iar această umblare nu produce faptele cărnii sau ale firii pământești, care sunt enumerate de Pavel. Dimpotrivă, această călăuzire produce roadele Duhului. Cum putem să ne asigurăm că roadele Duhului predomină asupra dorințelor noastre carnale? Noi trebuie să ne răstignim firea noastră pământească, cu patimile și poftele ei. Trebuie să trăim și să umblăm prin Duhul. Libertatea creștină se întrevede în această răstignire a firii noastre. Când o oblojim, când o răsfățăm, când răspundem pozitiv poftelor ei, nu facem decât să trecem de partea răstignitorilor lui Hristos. Am fost răstigniți împreună cu Hristos, am înviat alături de El, și trăim o viață nouă, în care Hristos se arată tot mai pronunțat în noi, pe măsură ce noi înșine ne purtăm crucea, răstignind firea noastră pe ea.

Capitolul 6 – Rezultatul practic al acestei răstigniri, al acestei umblări prin Duhul, constă în dragostea pe care o arătăm celorlalți. Vom reuși, așadar, să ajungem să ne purtăm poverile unii altora. Când un frate cade, se cuvine ca noi să alergăm să-l ridicăm, fiind, în același timp, atenți la ispita de care a fost atras fratele nostru, pentru ca noi înșine să-i putem face față. Pavel îi îndeamnă pe Galateni la sfințenie. Ce veți semăna, aceea veți culege. Semănați (semințele fiind gândurile și faptele) în carne desfătări, și veți culege dezastru. Semănați în Duh, și veți culege binecuvântări. Facerea de bine este și ea asemenea credinței. Chiar dacă este obositor, la un moment dat vom culege roadele ei. În final, Pavel mărturisește că el nu se laudă decât cu crucea lui Hristos. Crucea lui Hristos, așa cum s-a văzut, este singura modalitate prin care suntem acceptați de Dumnezeu, dar și modalitatea prin care ne lepădăm de noi înșine. Prin ea, suntem aduși la statutul de nouă creație, binecuvântată cu pace și îndurare. Răstignirea lui Hristos este răstignirea noastră, este răstignirea lui Pavel, care afirmă că poartă semnele Domnului Isus pe trupul său.